

ปัญหาการส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษกับภารกิจงานพัฒนา
นักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา
ในกฎหมายไทย

Problems in Promoting English Language Learning Skills with
the Mission of Student Development (Student Affairs)
Undergraduate Degree of Higher Education Institutions
in Thai Law

พงศพล มหาวัจน์*

มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ 169 หมู่ที่ 3 ตำบล นองแก้ว อำเภอหางดง เชียงใหม่ 50230

Pongsapon Mahawat,

North-Chiang Mai University 169 M.3 Nongkeaw, Hangdong, Chiang Mai 50230

Email: Pongsaponmahawat@gmail.com

ธนากร ขำศรี**

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300

Thanangkun Khamsri

Chiang Mai Rajabhat University 202, Chang Puak Road, Chang Puak, Muang,

Chiang Mai Thailand, 50300

Email: thanangkun_kha@cmru.ac.th

ชามาภา นริญวรากุล***

มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ 169 หมู่ที่ 3 ตำบล นองแก้ว อำเภอหางดง เชียงใหม่ 50230

Chamada Naranwarakul

North-Chiang Mai University 169 M.3 Nongkeaw, Hangdong, Chiang Mai 50230

Email: berylkung2014@gmail.com

Received: October 19, 2023

Revised: January 10, 2024

Accepted: January 11, 2024

* ผู้ประพันธ์อันดับแรก (first author), ผู้อำนวยการสำนักกิจการนักศึกษา และอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์

** ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (corresponding author), อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตร์ (ภาษาอังกฤษ) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

*** ผู้ประพันธ์ร่วม (co-author), นักพัฒนากิจการรณนักศึกษา

บทคัดย่อ

งานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ในระดับอุดมศึกษาไทยถือเป็นภารกิจหลักที่แฝงอยู่กับภารกิจในการบริหารการศึกษา หรือภารกิจงานทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ปัจจุบันไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยตรงในกรณีของงานพัฒนานักศึกษา(กิจการนักศึกษา) ประกอบกับการให้การศึกษานั้นถือเป็นภารกิจหลักของรัฐที่ต้องจัดให้มีขึ้น ในทางกฎหมายมหาชนจึงถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของบริการสาธารณะ ประกอบกับผู้เรียนจำเป็นต้องมีหน้าที่ตามบทบัญญัติของกฎหมายในการรับการให้การศึกษาไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

อีกทั้งภาษาอังกฤษ เป็นสิ่งสำคัญอันจำเป็นยิ่งและเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการสื่อสารสำหรับโลกสังคมสมัยใหม่ในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นผู้เขียนจึงต้องการถึงทราบบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) อย่างถูกต้องและเป็นระบบ พร้อมทั้งศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษผ่านงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีของกฎหมายมหาชนและปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีของการศึกษาอย่างสูงสุด

คำสำคัญ: งานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา), อุดมศึกษา, กฎหมายมหาชน, การส่งเสริมการเรียนรู้, ทักษะภาษาอังกฤษ

Abstract

Student development work (Student Affairs) in Thai higher education is considered the main mission that lies with the mission of education management or the academic work mission of higher education institutions. At present, there is no law directly in the case of student development work (student affairs) combined with education is the main mission of the state that must be provided in the law. Moreover, providing education is considered the main mission of the state that must be provided. In public law, it can be considered a part of public service. In addition, learners need to have duties according to the provisions of the law in receiving education in order to achieve results as provided by the law.

Furthermore, English is essential and is also one of the key elements of communication for the modern social world in the 21st century. Therefore, the authors want to know the relevant legal provisions in order to consider the correct and systematic student development work (student affairs) and study and analyze the problems in the development of foreign language skills through student development work (student affairs). This is to achieve the highest objectives of philosophy, concepts, and theories of public law and philosophy, concepts, and theories of education.

Keywords: student development (Student Affairs), higher education, public law, learning promotion, English language skills

1. บทนำ

การศึกษาเป็นส่วนสำคัญยิ่งในบริบทของสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะปัจจุบัน ประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาทางสังคมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสาธารณสุข ปัญหาทางสังคม ปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้สามารถแก้ไขได้ด้วยทักษะทางปัญญาที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ทางวิชาการในระดับต่างๆ จนกระทั่งระดับอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษานั้นเป็นสถาบันที่ถือกำเนิดขึ้นตามภารกิจสำคัญ 4 ประการกล่าวคือ ภารกิจด้านการเรียนการสอน ภารกิจด้านการวิจัย ภารกิจด้านการให้บริการวิชาการแก่สังคม ชุมชน และภารกิจด้านการบำรุงศิลปวัฒนธรรม¹ เห็นได้ว่าการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้นมิได้ถูกจำกัดอยู่เฉพาะเพียงการค้นหาคำความรู้ทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการพัฒนาส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสถาบันอุดมศึกษาต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีวินัย ภูมิใจในชาติ มีความสามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนในแต่ละศาสตร์ และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นจะเห็นได้ว่ามิใช่เพียงแต่ศาสตร์วิชาการของแต่ละศาสตร์เท่านั้นที่สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ นักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต้องสนับสนุนให้เกิดมิติทับซ้อนกับภารกิจวิชาการ นั่นคือ การให้เกิดผลลัพธ์ทางความสามารถที่นอกเหนือจากวิชาการในสถาบันอุดมศึกษานั้นคืองานที่สถาบันอุดมศึกษาต้องรับผิดชอบดำเนินการ ด้วยเหตุประการดังกล่าวจึงก่อให้เกิดงานพัฒนา นักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีขึ้น ซึ่ง ณ ปัจจุบันนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามข้อมูลของกระทรวงอุดมศึกษา วิจัยและนวัตกรรม เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 302,615 คน โดยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 1,667,011 คน

อย่างไรก็ตามเห็นได้ว่างานพัฒนานักศึกษานั้นล้วนแล้วแต่มีลักษณะเป็นกิจกรรมที่สนับสนุน การศึกษา หรือทักษะทางวิชาการ และเป็นสิ่งที่ยู่นอกเหนือโครงสร้างทางวิชาการ (หลักสูตร) ที่สถาบันอุดมศึกษาได้จัดให้มีขึ้นตามลักษณะเฉพาะของแต่ละศาสตร์ ซึ่งผู้เขียนขอเรียกว่า “กิจกรรมเสริมทักษะผู้เรียน” หรือ “กิจกรรมเสริมหลักสูตร” ประกอบกับในสภาวะการณ์ ปัจจุบันกิจกรรมอันเกี่ยวข้องกับงานพัฒนานักศึกษาโดยส่วนใหญ่มักเป็นกิจกรรมที่มีบริบทเป็น กิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรม กีฬา และการส่งเสริมสุขภาพ มากกว่ากิจกรรมเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาการ โดยเฉพาะด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญสำหรับ นักศึกษาในยุคแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบบไร้ข้อจำกัดในการรับรู้ข่าวสารเพื่อนำไป ประยุกต์ใช้ประกอบอาชีพในอนาคตอย่างเต็มศักยภาพ การศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยภาครัฐถือเป็นหน้าที่ ๆ ต้องดำเนินการจัดทำให้เป็นบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์สูงสุด ของรัฐประการหนึ่ง ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับหลักการทางกฎหมายมหาชนที่มุ่งเน้นการปกป้อง ค้ำครอง กำหนดสิทธิ เสรีภาพของประชาชน อีกทั้งเป็นกฎหมายที่กำหนดสถานะความสัมพันธ์

¹ รมย์รัมย์ภา ญัฐธัญตริจ, “การบริหารกิจการนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21,” *วารสารการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัย* 10, ฉ.2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2562): 11-23.

ระหว่างรัฐกับประชาชน อีกทั้งงานภารกิจงานพัฒนานักศึกษาในระดับปริญญาตรีนั้น ถือได้ว่า สอดคล้องกับหลักบริการสาธารณะของกฎหมายปกครอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักการในกฎหมายมหาชน ประกอบกับนักศึกษาที่สมัครใจเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องมีหน้าที่ในการรับเอาความรู้ตามศาสตร์ต่างๆ ที่ผู้เรียนสมัครใจเข้าไปศึกษาอย่างเต็มที่ เติบโตความสามารถ

ผู้เขียนต้องการศึกษาถึงสภาพปัญหาของงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) จากบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) อย่างถูกต้องและเป็นระบบ พร้อมทั้งศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษผ่านงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีของกฎหมายมหาชนและปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีของการศึกษาอย่างสูงสุด

2. งานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา)

2.1 งานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีของประเทศไทย

การบริหารกิจการนักศึกษาในช่วงยุคแรกของไทยนั้นเป็นการเปิดรับแนวคิดอุดมศึกษาและ กิจการนักศึกษาจากต่างประเทศ แนวคิดการพัฒนานักศึกษาของต่างประเทศ เรียกว่า “งานบุคลกรนักศึกษา” (Student Personal Work) เน้นการพัฒนาบุคคล ทั้งร่างกายจิตใจและบุคลิกภาพ เป็นลักษณะการปกครองและ ช่วยเหลือเพื่อการดำรงชีพ ซึ่งในยุคแรกเริ่มนี้กิจการศึกษายังไม่มีโครงสร้างหน่วยงานที่ชัดเจน เน้นการปกครอง และช่วยเหลือ สำหรับในประเทศไทยงานปกครองนักศึกษา มุ่งเน้นการบริการช่วยเหลือในลักษณะทุนเล่าเรียน การตรวจสุขภาพ และการบริการหอพัก เป็นต้น ในช่วงปลายยุคอุตสาหกรรมการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีทิศทางเดียวกันกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ต่อมานักศึกษามีแนวคิดรวมกลุ่มเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับสังคมในการเข้าไปแก้ไข้ปัญหาของสังคมจากสถานการณ์ความรุนแรงทางการเมือง จึงทำให้เกิด “องค์กร นักศึกษา” ซึ่งปัจจุบันบางสถาบันอุดมศึกษาใช้ชื่อว่า องค์กรนักศึกษา เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนากิจกรรม ในงานกิจการนักศึกษา ในปัจจุบันการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพของบุคลากรเป็นอย่างมาก สถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศและทั่วโลก เน้นย้ำให้มีการพัฒนาด้านนวัตกรรม ภาษาและความทันสมัยของเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานักศึกษาในศตวรรษที่ 21 หลากหลายมิติ เช่น มีการติดต่อประสานงานเพื่อพัฒนากิจกรรมนักศึกษาในทุกๆระดับ เป็นวิธีการที่นิยมมากในปัจจุบันคือการ MOU และในอนาคตการที่นักศึกษาจะเป็นพลเมืองโลกอย่างมีคุณภาพ ทุกสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลกจำเป็นต้องจะต้องขับเคลื่อนทิศทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาที่ก้าวล้ำทันเหตุการณ์ แน่แน่นอนว่าจุดแข็งในด้านการพัฒนานักศึกษา นั่นคือ กิจกรรมที่มี “การพัฒนา กิจกรรม” จากกิจการนักศึกษาที่เป็นมืออาชีพ มีความสามารถ มีงานวิจัย เป็นต้น งานกิจการนักศึกษาจึงต้องบรรลุ

ความสำเร็จ ยกกระตักขับเคลื่อนคุณภาพของนักศึกษา เป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและก้าวไกล มั่นคงด้านคุณภาพ สืบต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ในการสัมภาษณ์ ศ.ดร.บัณฑิต เอื้ออาภรณ์ อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวว่า ภารกิจมหาวิทยาลัยจึงต้องเป็นหน่วยงานที่ทำให้บัณฑิตสามารถค้นเอาความรู้ มาทำให้เกิดประโยชน์ สร้างทักษะในการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้ เมื่อนิสิตที่เรียน มีโอกาสเอาความรู้ไปใช้กับของจริง ทำให้เกิดความรู้เฉพาะตัว เกิดทักษะ เกิดประสบการณ์ เกิดปัญญา เอามาถ่ายทอดต่อได้ จุฬาฯ จึงสามารถมีคุณค่าต่อสังคมต่อไป²

2.2 งานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีในศตวรรษที่ 21

มหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในอาเซียนและเอเชีย นั่นคือ มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ (National University of Singapore) เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลกที่มีศูนย์กลางอยู่ที่เอเชีย ก็ยังต้องดำเนินกิจกรรมในการพัฒนานักศึกษา ให้สอดคล้องต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์มีการสนับสนุนกิจกรรมให้นักศึกษาทุกคนสนุกกับทุกด้านของชีวิตของการเป็นนักศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ ด้วยกิจกรรมหลากหลายมิติ ที่เห็นได้ชัดคือ ความหลากหลายของผู้คน สังคม วัฒนธรรม ที่มารวมกันด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยขับเคลื่อนทักษะทางสังคมให้กับนักศึกษา ทั้งด้านกิจกรรมกีฬา สุขภาพ และที่โดดเด่นที่สุดนั่นคือ เทศกาลศิลปะ นอกเหนือจากศิลปะแล้ว มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ ยังมอบโอกาสในการเติมเต็มช่วงเวลาแห่งการสร้างตัวละครและการเรียนรู้ที่คงอยู่ยาวนาน นั่นคือ ประสบการณ์ที่นักศึกษาไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาปัจจุบัน หรือศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย เป็นการริเฟรชความร่วมมือและการค้นพบจากการผลักดันขอบเขตความคิดสร้างสรรค์³ รวมถึงมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในสหรัฐอเมริกา เช่น มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายของบุคคลโดยมีคณะผู้ทำงานที่มีความเชี่ยวชาญดำเนินการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การพัฒนา หล่อหลอมและเสริมความแข็งแกร่งในทุกด้านให้นักศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพราะเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด คือ การรวมตัวกันของผู้คนที่หลากหลาย การสร้างสรรค์ผลงาน ผลิตภัณฑ์ที่มีความรู้ ออกสู่สังคม เพื่อให้สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในการทำงานต่างๆ การเรียนรู้ที่ ฮาร์วาร์ด สามารถเกิดขึ้นได้กับผู้เรียนทุกประเภท ในทุกช่วงของชีวิต⁴

² อีสริยะ ไพร่พ่ายฤทธิ์, “การสัมภาษณ์อธิการบดีจุฬาฯ อะไรคือเหตุผลที่ต้องเรียนจุฬา ในวันที่เรียนจากที่ไหนก็ได้,” 2565, <https://brandinside.asia/chula-president-bandhit-interview/>, สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2566.

³ Low Janice, “A journey well-spent in the Spaces Between Office of Student Affairs, National University of Singapore,” 2023, <https://nus.edu.sg/osa/stories/details/Index/a-journey-well-spent-in-the-spaces-between>, accessed July 15, 2023.

⁴ Harvard College, “The President and Fellows of Harvard College,” Academics, Harvard University, 2023, <https://www.harvard.edu/academics/>, accessed July 15, 2023.

หัวใจสำคัญของการพัฒนานักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งทั่วโลก นั่นคือ กิจกรรมนักศึกษาที่มีคุณภาพ บุคลากรที่มีความสามารถสูงสุด มีความรู้เท่าทันเหตุการณ์ปัจจุบัน ทันสมัย มีความเป็นเลิศด้านภาษาและเทคโนโลยี มีแผนการดำเนินงาน เพื่อที่จะได้สร้างสรรค์ กิจกรรมให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้แล้วงานกิจกรรม นักศึกษายังช่วยให้นักศึกษาพัฒนาทักษะอื่น ๆ เพิ่มเติม เกิดความคิดสร้างสรรค์ (ทักษะการคิด เชิงนวัตกรรม) ได้อีกด้วย ดังเช่นมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศไทย “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” หรือมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ ที่ได้ถูกจัดอันดับให้เป็นมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในอาเซียน ที่ให้ความสำคัญแก่นักศึกษาด้านกิจกรรม เป็นการรวมตัวกันมีความหลากหลายในทุกมิติ เช่นเดียวกับกับ มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด (Oxford University) มหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในโลก และในสหราชอาณาจักร รวมไปถึงมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในอเมริกา มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เชื่อว่า “ความหลากหลาย” คือรากฐานของการพัฒนากำลังคน ที่จะนำไปสู่การพัฒนานักศึกษาในทุก มิติ เห็นได้ว่าแต่ละมหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมและประสิทธิภาพของบุคลากรจึงได้ ชื่อว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญกับงานกิจกรรม นักศึกษาให้มากที่สุด เพราะงานวิชาการจะต้องได้รับการสนับสนุน จากงานกิจกรรมนักศึกษาในการพัฒนานิสิตนักศึกษาควบคู่กันไป และนักศึกษาที่มีความเป็นเลิศ ก็ยังต้องอาศัยการทำงานของบุคลากรที่มีความสามารถสูงที่สุดเช่นกัน

เห็นได้ว่าการพัฒนานอกจากคุณภาพแล้วยังต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควบคู่กันไปอย่างเป็นระบบขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปไม่ได้ เพื่อพัฒนาศักยภาพระดับบุคคล เข้าสู่ระดับสังคม ภูมิภาค ระดับประเทศและระดับโลกได้เพราะ “มนุษย์ทุกคนต้องพัฒนาเพื่อ อยู่รอดในโลกที่พัฒนาไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด” หากผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาตระหนักและให้ ความสนใจในงานกิจกรรมนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ก็จะส่งผลให้หน่วยงานกิจกรรมนักศึกษา สามารถยกระดับขับเคลื่อนการพัฒนากิจกรรมคุณภาพให้นักศึกษาได้อย่างเต็มความสามารถ เป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนนักศึกษาประสบผลสำเร็จในด้านการเรียนและการใช้ชีวิตได้เป็น อย่างดีมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

3. ทักษะภาษาอังกฤษกับการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาผ่านงานพัฒนานักศึกษา (กิจกรรม นักศึกษา) ระดับปริญญาตรี

ในการศึกษาหาความรู้ไม่ว่าจะเป็นในศาสตร์ใดแขนงใดก็ตามสิ่งที่ผู้เรียนทุกคนพึงมีคือ ทักษะการเรียนรู้ในสิ่งนั้นๆ ซึ่งทักษะ หมายถึง ความรู้ ความชำนาญ และความสามารถของ บุคคลบุคคลหนึ่งที่ได้มาจากการฝึกฝน ความพยายาม ที่สั่งสมมาจากการใช้ชีวิตและ ประสบการณ์จนเกิดความชำนาญและทำให้เกิดการต่อยอดในอนาคต ดังนั้นทักษะการเรียนรู้ จึงหมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้จนเกิดความชำนาญเชี่ยวชาญที่ผ่านการฝึกฝน และ ประสบการณ์ ทักษะการเรียนรู้นี้เป็นสิ่งที่อบรมสั่งสอนกันได้ไม่ใช่พรสวรรค์แต่ประการใด ดังนั้น ผู้เรียนมีโอกาสที่จะพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนเองได้เพื่อให้สอดคล้องกับทักษะที่

จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ที่ภาคการศึกษาทั่วโลกกำลังให้ความสนใจคือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ที่ประกอบด้วย 4Cs คือ Creativity and Innovation, Critical Thinking and Problem Solving, Communication และ Collaboration⁵ ซึ่งงานกิจการพัฒนานักศึกษาสามารถเสริมและเพิ่มเติมในทักษะเหล่านี้ให้กับนักศึกษาได้เช่นกันโดยควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษตั้งเช่น กิจกรรมอื่นๆ เนื่องจากทักษะทางภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับทุกคนรวมถึงนักศึกษาในการดำเนินชีวิตในอนาคตที่ผู้คนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลทั่วโลกได้ง่ายขึ้นเพราะในยุคนี้เป็นยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงโดยโลกกำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี เป็นสังคมโลกที่สลับซับซ้อนมีการเชื่อมโยงสังคมโลกจนกลายเป็นสังคมแห่งความรู้ (Knowledge Society) หรือ สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ครู อาจารย์ รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาและองค์การทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องจึงต้องปรับตัวให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ดังนั้นการติดอาวุธทางสติปัญญาจึงไม่ใช่เป็นเพียงหน้าที่ของหลักสูตรเท่านั้นอีกต่อไป งานกิจการพัฒนานักศึกษาสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริม เพิ่มความแข็งแกร่งทางทักษะและองค์ความรู้ภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาเพื่อพัฒนาและยกระดับสมรรถนะและขีดความสามารถของนักศึกษาในการแข่งขันในประชาคมโลกได้อย่างมีคุณภาพ

ภารกิจหลักของงานกิจการพัฒนานักศึกษาคือการดูแลนักศึกษาให้นักศึกษามีความพร้อมในเรื่องของการศึกษาและการพัฒนานักศึกษาเพื่อให้เป็นบุคคลที่ได้รับความรู้อย่างสมบูรณ์เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีสมรรถนะและคุณภาพพร้อมที่จะเข้าสู่โลกแห่งการแข่งขันทั้งตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ ภาษาอังกฤษจึงมีความจำเป็นและสำคัญ ดังนั้นการนำทักษะการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษ มาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจเพราะเมื่อกล่าวถึงภารกิจงานกิจการพัฒนานักศึกษาส่วนใหญ่จะนึกถึงกิจกรรมที่จัดให้นักศึกษาในด้านการทำงานบำรู้งศิลปะวัฒนธรรม ด้านกิจกรรมงานบริการชุมชนสังคม เช่น การมีจิตสาธารณะช่วยเหลืองานชุมชน ด้านกีฬาและสุขภาพ เป็นต้น แต่ในด้านวิชาการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษมีน้อยมาก ดังนั้นเพื่อให้ก้าวหน้าและสอดคล้องกับยุคโลกแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 งานกิจการพัฒนานักศึกษาควรมีการเพิ่มเติมการจัดกิจกรรมในด้านวิชาการโดยเฉพาะทักษะภาษาอังกฤษให้มากขึ้น เพราะทักษะทางภาษาหากไม่ได้มีการใช้เป็นประจำอาจทำให้หลงลืม เช่น กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการอ่านและเขียนภาษาภาษาอังกฤษ โดยกิจกรรมที่จัดต้องเป็นกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้แสดงออก (Active Learning) มากกว่าการนั่งรับฟังเฉยๆ (Passive Learning)

⁵ บุญชนก ธรรมวงศา, "21st Century skills," 2018, <https://thepotential.org/knowledge/4cs-for-21st-century-learning/>, สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2566.

ดังนั้นเพื่อให้งานในส่วนของการปฏิบัติงานกิจการพัฒนานักศึกษามีความครอบคลุมและชัดเจนในทุกมิติแห่งการพัฒนานักศึกษา การสนับสนุนและส่งเสริมโดยเพิ่มการจัดกิจกรรมในด้านวิชาการเน้นการใช้ภาษาอังกฤษ จึงเสมือนเป็นการเตรียมความพร้อมด้านทักษะทางภาษาให้กับนักศึกษาอีกทางหนึ่ง ซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วนั้น นักศึกษาสามารถนำประสบการณ์และองค์ความรู้ต่างๆ ที่ได้จากการเรียนในหลักสูตรรวมถึงความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางฝ่ายงานกิจการพัฒนานักศึกษาไปใช้ประกอบในการดำเนินชีวิตประกอบอาชีพและเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ เรื่องดังกล่าวมีแนวคิด ทฤษฎีทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านภาษา (Language Learning Theory)

3.1.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษา

Oxford (1990)⁶ จำแนกกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาออกเป็น 2 รูปแบบ คือ กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาโดยตรง (Direct Language Learning Strategies) และกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาทางอ้อม (Indirect language learning strategies) ซึ่งกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาโดยตรง (Direct Language Learning Strategies) เป็นกลยุทธ์ที่มีกระบวนการทางจิตใจ (mental process) ของการเรียนรู้ภาษาเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นกลยุทธ์ที่ได้จากการใช้ภาษา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ดังนี้

1. กลยุทธ์การจำ (Memory Strategies) ประกอบด้วยการจัดกลุ่ม (grouping) หรือ การใช้จินตนาการ (using imaginary) ทั้ง 2 กลยุทธ์นี้มีหน้าที่เฉพาะเจาะจงอย่างยิ่งในการช่วยให้ผู้เรียนเก็บข้อมูลใหม่และเรียกข้อมูลที่เก็บไว้มาใช้ได้
2. กลยุทธ์ปริชาน (Cognitive Strategies) ประกอบด้วย การสรุป (summarizing) หรือ การให้เหตุผลแบบนิรนัย (reasoning deductively) ทำให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาและสื่อสารภาษาใหม่ที่กำลังเรียนโดยใช้วิธีการต่างกันไปซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและใช้ภาษาใหม่ได้ รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงข้อมูลใหม่และข้อมูลเก่าหรือข้อมูลที่อยู่เรียบร้อยแล้ว
3. กลยุทธ์การชดเชย (Compensation Strategies) เช่น การเดา (guessing) หรือการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน (synonyms) ช่วยให้ผู้เรียนใช้ภาษาใหม่ได้ แม้ว่าผู้เรียนจะมีช่องว่างของความรู้ภาษาใหม่อย่างมากก็ตาม กลยุทธ์การชดเชยช่วยให้ผู้เรียนเอาชนะข้อจำกัดของทักษะการใช้ภาษาทั้ง 4 ของตนเอง

ในขณะที่กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาทางอ้อม (Indirect language learning strategies) เป็นกลยุทธ์ที่แสดงถึงพฤติกรรมซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับภาษาเป้าหมายโดยตรงแต่มีความจำเป็นในการทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย กลยุทธ์อภิปริชาน

⁶ R. L., Oxford, *Language learning strategies: What every teacher should know*, (New York: Newbury House Harper & Row, 1990), 7.

(metacognitive strategies) คือ กลยุทธ์ในการวางแผน ฝึติดตามและประเมินผลการเรียนภาษานั้นๆ

1. กลยุทธ์ทางอารมณ์ (affective strategies) คือ กลยุทธ์ที่ผู้ใช้หรือผู้เรียนภาษาใช้ในการควบคุมอารมณ์ ทักษะนี้เกี่ยวกับภาษานั้นๆ

2. กลยุทธ์ทางสังคม (social strategies) คือ กลยุทธ์ที่ผู้ใช้หรือผู้เรียนภาษาใช้ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ต่อผู้เรียนคนอื่นๆที่เรียนภาษานั้นๆ

Green and Oxford (1995)⁷ กล่าวว่า กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาอังกฤษ หมายถึง การกระทำหรือเทคนิคเฉพาะที่ผู้เรียนใช้อย่างตั้งใจ ใช้เป็นประจำเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

3.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง ของ Stephen Krashen

แนวคิดของ Krashen ประกอบด้วย 5 สมมติฐานซึ่งเกี่ยวข้องกับวิธีการที่ผู้ที่ใช้ภาษาที่สอง (L2) ใช้ในการรับรู้อาณา ประกอบด้วย 1) สมมติฐานว่าด้วยการเรียนรู้กับการรับภาษา (the acquisition-learning hypothesis) 2) สมมติฐานว่าด้วยการสังเกตการณ์ (the monitor hypothesis) 3) สมมติฐานว่าด้วยการรับภาษาแบบธรรมชาติ (the nature order hypothesis) 4) สมมติฐานว่าด้วยตัวป้อน (the input hypothesis) และ 5) สมมติฐานว่าด้วยการกรองของความรู้สึกนึกคิด (Schütz, R., E., 2005)⁸

3.1.3 แนวคิดในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เกิดจากการบูรณาการของทฤษฎีการเรียนรู้ของ 2 กลุ่ม คือ 1. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) นักคิดกลุ่มนี้มองธรรมชาติมนุษย์ในลักษณะที่เป็นกลางคือไม่ดี ไม่เลวการกระทำของมนุษย์เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (stimulus - response) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง การเรียนรู้ของกลุ่มนี้ใช้การวัดสังเกตและทดสอบพฤติกรรม ได้แก่แนวคิดของทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคด์ ทฤษฎีการวางเงื่อนไข (Conditioning Theory) แบบอัตโนมัติของพาฟลอฟและวัตสันการวางเงื่อนไขของสกินเนอร์ และทฤษฎีการเรียนรู้ของอัลสันนอกจากด้านการเรียนรู้ภาษาแล้วนักคิดกลุ่มนี้เชื่อว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้และจดจำภาษาได้ดีนั้นต้องฝึกการใช้ภาษาให้เป็นนิสัย มีการเรียนย้ำ ซ้ำ ทวนหลายๆครั้งจนเกิดเป็นความเคยชินและสามารถใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ 2. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพุทธินิยมหรือกลุ่มความรู้ความเข้าใจ (Cognitivism) กลุ่มนี้เน้นกระบวนการทางปัญญาหรือความคิด แนวคิดกลุ่มนี้เริ่มขยายความคิดที่เน้นทางด้านพฤติกรรมออกไปสู่กระบวนการทางความคิด ซึ่งเป็นกระบวนการภายใน

⁷ J.M., Green, and R., Oxford, "A Closer look at learning strategies proficiency and gender," *Journal TESOL Quarterly* 29, No.2 (September 1995): 262.

⁸ R., E., Schütz, "Stephen Krashen's Theory of Second Language Acquisition,"

<https://apps.esc1.net/ProfessionalDevelopment/uploads/WKDocs/58121/2.%20Stephen%20Krashen.pdf>, accessed October 9, 2023.

สมอง โดยนักคิดกลุ่มนี้เชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ไม่ใช่เรื่องของพฤติกรรมที่เกิดจากกระบวนการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเพียงเท่านั้น การเรียนรู้ของมนุษย์มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นกว่าเนื่องจากเป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดจากการสะสมข้อมูล การสร้างความหมายและความสัมพันธ์ของข้อมูลและการดึงข้อมูลออกมาใช้ในการกระทำและการแก้ปัญหาต่างๆ เป็นการใช้สติปัญญาของมนุษย์ในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ตนเองนั่นเอง เช่น ทฤษฎีของเกสตัลท์ เคิร์ท เทวิล ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์และบรูเนอร์ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสซูเบล เป็นต้น ด้านการเรียนรู้ภาษาแล้วนักคิดกลุ่มนี้เชื่อว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้และจดจำภาษาได้ดีนั้นนอกจากการฝึกการใช้ภาษาให้เป็นนิสัย และมีการเรียนย้ำ ซ้ำ ทวนหลายๆ ครั้ง จนเกิดเป็นความเคยชินและสามารถใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติแล้วในการเรียนรู้หรือฝึกทางภาษานั้น ผู้เรียนต้องได้ฝึกการใช้ความคิดและสติปัญญาควบคู่ไปด้วย (UTQ online e-Training Course, 2566)⁹

3.2 การจัดการศึกษา และการแบ่งระดับการศึกษาตามกฎหมายไทย

การจัดการศึกษาสำหรับประเทศไทยนั้นมี 3 รูปแบบประกอบด้วย¹⁰

1. การศึกษาในระบบ
2. การศึกษานอกระบบ
3. การศึกษาตามอัธยาศัย

ซึ่งการศึกษาในระบบนั้นยังสามารถแบ่งเป็น 2 ระดับกล่าวคือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา และการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษานั้นยังสามารถจำแนกออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา โดยที่การจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้นจะต้องถูกบังคับให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย¹¹ ในการจัดการศึกษาดังกล่าวนั้นสถาบันอุดมศึกษาต้องมีการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นการจัดการศึกษาให้สถาบันดำเนินการให้เป็นหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับโดยให้จัดการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ โดยสาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพในแต่ละศาสตร์นั้นจะต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักสูตรดังกล่าวยังต้องมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูง และการ

⁹ UTQ online e-Training Course, “แนวคิดและหลักการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระดับประถม,” https://avs.kku.ac.th/OER-KKU/101/UTQ-2108/unit1/download/UTQ-2108_1_PDF.pdf, accessed October 14, 2023.

¹⁰ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, มาตรา 15.

¹¹ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, มาตรา 19.

ค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม¹² และในปัจจุบันเกือบทุกมหาวิทยาลัยมีการจัดสรรแบ่งกลุ่มตามคุณลักษณะของผู้เรียนจำแนกเป็นประเภทของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีออกเป็น 3 กลุ่มคือ 1.กลุ่มนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และไม่มีงานทำ ไม่ประกอบอาชีพ หรืออาจเรียกว่า “นักศึกษาภาคปกติ” 2.กลุ่มนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และมีงานทำ มีอาชีพเป็นหลักแหล่งแล้ว และ 3.กลุ่มนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาเทียบเท่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และมีงานทำ มีอาชีพเป็นหลักแหล่งแล้ว หรืออาจเรียกว่า “นักศึกษาภาคสมทบ หรือนักศึกษาภาคเสาร์อาทิตย์”

3.3 การแบ่งประเภทของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยนั้นสามารถจำแนกได้ 3 ประเภทได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน และสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงและหน่วยงานอื่น¹³

3.3.1 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐนั้นสามารถจำแนกประเภทย่อยออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ และสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดของรัฐ¹⁴

1. สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ เป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐบาล หรือที่เรียกว่า “มหาวิทยาลัยนอกระบบ” คือ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่มีการบริหารจัดการอิสระแยกจากระบบราชการ แต่ยังได้รับเงินอุดหนุนทั่วไป ที่รัฐจัดสรรให้ เป็นรายปีโดยตรง เพื่อใช้จ่ายตามความจำเป็นในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย¹⁵

2. สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดของรัฐ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีฐานะเป็นส่วนราชการ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มมหาวิทยาลัยและสถาบัน กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ และกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และยังหมายรวมถึงสถาบันการอาชีววะ และวิทยาลัยชุมชน

3.3.2 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน หมายถึงสถาบันอุดมศึกษาซึ่งรัฐได้ให้อำนาจเอกชนเป็นผู้จัดการอุดมศึกษาแทนกล่าวคือ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือสามารถเรียกสั้นๆว่า “มหาวิทยาลัยเอกชน” ซึ่งถือกำเนิดขึ้นมาจากกฎหมายพิเศษและมีภารกิจให้บริการด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับประชาชนไม่ต่างจากภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ

3.3.3 สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงและหน่วยงานอื่น ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาสังกัดภาครัฐ และส่วนใหญ่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางที่จัดตั้งขึ้นเพื่อผลิตบุคลากรเข้า

¹² พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, มาตรา 28.

¹³ มูลนิธิสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, “ประเภทของสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน เล่มที่ 38 เรื่องที่ 3 การอุดมศึกษา,” <https://www.saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=38&chap=3&page=t38-3-infodetail06.html>, สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2566.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, 13.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, 13.

ทำงานในสายงานวิชาการ วิชาชีพของหน่วยงานนั้นๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงกลาโหม เช่น โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือโรงเรียนนายเรืออากาศ วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เช่น สถาบันการพลศึกษา กระทรวงคมนาคม เช่น สถาบันการบินพลเรือน ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี กระทรวงวัฒนธรรม เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงสาธารณสุข เช่น สถาบันพระบรมราชชนก ประกอบด้วย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี 29 แห่ง วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร 7 แห่ง วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนภิเษก วิทยาลัยนักรบบริหารสาธารณสุข วิทยาลัยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เช่น โรงเรียนนายร้อยตำรวจ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ กรุงเทพมหานคร เช่น มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

4. การกิจพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาในมุมมองของกฎหมายมหาชน

4.1 การกิจพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ที่มีสอดแทรกอยู่ในกฎหมายต่างๆ นั้นมีหลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางกฎหมายมหาชนที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1. หลักนิติรัฐ (Rechtsstaatsprinzip Rechtsstaat หรือ Legal State) 2. หลักนิติธรรม (The Rule of law) 3. หลักความเสมอภาค (principle of equality) 4. หลักความชอบด้วยกฎหมาย (Principles of legality)

1. หลักนิติรัฐ (Rechtsstaatsprinzip Rechtsstaat หรือ Legal State) ซึ่งหมายถึง การที่รัฐยอมตนอยู่ภายใต้อำนาจของกฎหมายที่รัฐตราขึ้นเอง เมื่อพิจารณาภารกิจด้านการพัฒนานักศึกษาแล้ว สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ จะถูกกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายการศึกษาบังคับให้สถาบันเหล่านั้นใช้กฎหมายให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษาตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายการอุดมศึกษา

2. หลักนิติธรรม (The Rule of law) คือ “การที่บุคคลทุกคนยอมเสมอภาคกันต่อหน้ากฎหมาย บุคคลไม่ว่าชนชั้นใดยอมตกอยู่ภายใต้กฎหมายปกติธรรมดาของแผ่นดิน ซึ่งบรรดาศาลทั้งหลายต้องเป็นผู้ดำรงรักษาไว้ซึ่งกฎหมายดังกล่าว” ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาจะต้องบังคับใช้ภารกิจด้านงานพัฒนานักศึกษาให้เกิดความเท่าเทียมกับนักศึกษาทุกคนภายใต้หลักนิติธรรม

3. หลักความเสมอภาค (principle of equality) หรือหลักความเสมอภาคภายใต้กฎหมาย สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ มีหน้าที่ทำให้มีการปฏิบัติต่อนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานพัฒนานักศึกษาเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน หรือสถาบันอุดมศึกษาจะต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อนักศึกษาในสถาบัน

4. หลักความชอบด้วยกฎหมาย (Principles of legality) สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดการภารกิจของงานพัฒนานักศึกษาให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่ออกมาโดยชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้รวมถึงการกระทำต่างๆ ของสถาบันอุดมศึกษาจะต้องชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวด้วย

4.2 บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภารกิจพัฒนานักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาแล้วสามารถจำแนกการพิจารณาโดยแบ่งตามกฎหมายได้ดังนี้

4.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติมุ่งไปเรื่องการให้สิทธิและเสรีภาพในการศึกษาต่อผู้เรียน นอกเหนือไปจากนั้นหากพิจารณาจากสารัตถะในของมาตรา 54 จะเห็นได้ว่ารัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้การการศึกษาต่อผู้เรียนในทุกระดับการศึกษาต่างๆ รวมทั้งระดับการอุดมศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยแนวทางการศึกษาและเรียนรู้นั้นจะต้องมีคุณภาพ ได้มาตรฐานสากล อีกทั้งการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะต้องเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของผู้เรียน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ทั้งนี้กระบวนการดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนการอุดมศึกษา เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน จะเห็นได้จากสิ่งที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้เป็นได้ทั้งหน้าที่ของรัฐ โดยให้สถาบันอุดมศึกษาประเภทต่างๆ เป็นผู้จัดบริการสาธารณะดังกล่าว และเป็นหน้าที่ ประกอบกับเสรีภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นพลเมืองของรัฐเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

4.2.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติถึง “สถานศึกษา โดยให้ความหมายว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา” แม้ไม่มีการบัญญัติคำว่า “สถาบันอุดมศึกษา” ไว้โดยตรงแต่สามารถเข้าใจได้ว่าสถาบันอุดมศึกษานั้นมีหน้าที่ ภารกิจในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบันวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น¹⁶

ประกอบกับการบัญญัติโดยใช้ถ้อยคำว่า “ผู้เรียน” เป็นหลักเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งคำว่า “นักศึกษา” นั้นมีความหมายปรากฏอยู่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 โดยมีความหมายว่า “นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า”¹⁷

¹⁶ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, มาตรา 19.

¹⁷ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2544, “ระบบค้นหาคำศัพท์,” <https://dictionary.orst.go.th/>, สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2566.

ทั้งนี้พระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นการออกกฎหมายเพื่อสนับสนุนให้เกิดความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และเพื่อให้เกิดหน้าที่ของรัฐที่มีโดยรัฐต้องจัดอบรมศึกษาและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม อีกทั้งต้องปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี อีกทั้งยังต้องเสริมสร้างความรู้ ปลูกฝังความจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ และต้องส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ อีกทั้งการจัดการศึกษาของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพต่างๆ ตามความเหมาะสม ตามสมควร และประการสำคัญพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายแม่บทของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในทุกกระดับชั้นของประเทศไทย เพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการการศึกษาทุกระดับที่มีอยู่ให้สอดคล้องไปกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจากเนื้อหาดังกล่าวข้างต้นศาสตร์ต่างๆ ที่เป็นส่วนของงานวิชาการหลักของการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรีก็สามารถดำเนินการในส่วนวิชาการนั้นๆ ได้ แต่หากนำส่วนขององค์ประกอบอื่นๆ ที่นอกเหนือจากงานวิชาการหลักของศาสตร์นั้นแล้ว เห็นได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาจะต้องพึ่งพา โดยการนำพาส่วนงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีที่เป็นองค์กรย่อยในสถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ในการนำพาสิ่งที่กฎหมายบัญญัติให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นช่องทางหลักของสถาบันอุดมศึกษาที่สามารถเสริมกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ตามที่กฎหมายประสงค์ที่จะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการใช้ทักษะด้านภาษาอังกฤษ ที่นักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่สามารถรับรู้ได้จากการจัดอันดับทักษะภาษาอังกฤษโดยเว็บไซต์ EF.com เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2565 ไทยอยู่อันดับที่ 97 รองจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างเมียนมาร์และกัมพูชา¹⁸ ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทักษะทางภาษาอังกฤษ จึงเป็นอีกภารกิจหนึ่งที่แฝงอยู่ในพันธสัญญาแห่งกฎหมายฉบับดังกล่าว โดยรัฐเป็นผู้มีหน้าที่สืบสานภารกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวเพื่อประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในระดับปริญญาตรี และเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศ

4.2.3 พระราชบัญญัติการอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562

กฎหมายฉบับดังกล่าวเนื้อหาได้กล่าวถึง “สถาบันอุดมศึกษา” โดยได้ให้ความหมายว่า สถาบันที่จัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญาทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชน โดยรัฐเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยรัฐมุ่งเป้าประสงค์ในเรื่องการเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนประเทศด้านการผลิตกำลังคน การค้นคว้า วิจัย

¹⁸ EF English Proficiency Index, “The world’s largest ranking of countries and regions by English skills,” 2022, <https://www.ef.co.th/epi/>, accessed August 27, 2003.

การพัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการขับเคลื่อนประเทศให้เกิดความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติฉบับนี้เกิดขึ้นเพื่อส่งเสริมการบริหารการอุดมศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเทียบเท่านานาชาติ และยังกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องส่งเสริมความมีอิสระทางวิชาการ พัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีองค์ความรู้ในทางวิชาการในศาสตร์ต่างๆ เท้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ส่งเสริม จัดให้มีการวิจัยและการสร้างสรรค์นวัตกรรม การถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อสร้างความเป็นเลิศในทางวิชาการและให้ผู้เรียนมีทักษะสูงในศาสตร์นั้นๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่บริบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับการประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของโลก

พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวบัญญัติออกมาเพื่อทำให้เกิดความสอดคล้องกับกฎหมายก่อนหน้าทั้ง 2 ฉบับ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้เฉพาะเจาะจงลงไปถึงการบริหารจัดการรูปแบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะ เป็นการเน้นย้ำ และความสำคัญกับการอุดมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาในระดับที่เมื่อผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาออกไปแล้วสามารถเป็นกำลังคนหลักในการพัฒนาประเทศได้ กระบวนการดังกล่าวไม่สามารถใช้ช่องทางของวิชาการแต่ละศาสตร์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายดังกล่าวได้ จึงต้องอาศัยช่องทางของส่วนงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรี เพื่อให้กฎหมายดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์ทางกฎหมาย

5. วิเคราะห์ภารกิจงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีภายใต้บริบทของกฎหมายมหาชน

บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสถาบันอุดมศึกษาคือ พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ได้บัญญัติความหมายของคำว่า “การอุดมศึกษา” ไว้เป็นการเฉพาะซึ่งหมายถึง การศึกษาในระดับที่สูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ ประกอบกับที่กฎหมายได้มีการจำแนกจัดแบ่งประเภทของสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยตามรายละเอียดดังกล่าวแล้ว แม้ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายบัญญัติลักษณะงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีดังกล่าวไว้โดยตรงหรือบัญญัติไว้อย่างชัดเจนแต่ก็สามารถเข้าใจได้โดยอาศัยการอ่านและการตีความกฎหมายได้ว่าเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินไปตามภารกิจทางวิชาการ อีกทั้งภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 นั้นต้องนำภารกิจด้านการพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีให้เกิดขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการวิชาชีพ แล้วยังต้องพัฒนาคุณภาพของการผลิตบัณฑิต พัฒนากำลังคนของประเทศเพื่อให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่ประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและมีพลเมืองที่มีคุณภาพ

พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 จึงได้กำหนดภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาไว้ตามรายละเอียดดังกล่าว งานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรี นั้นแม้ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายบัญญัติลักษณะดังกล่าวบัญญัติไว้โดยตรงแต่ก็สามารถเข้าใจได้โดยการตีความกฎหมายได้ว่า งานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรี เป็นภารกิจที่เป็นหลักแต่ถูกแฝงอยู่ในลักษณะที่แทบเป็นเนื้อเดียวกับภารกิจทางวิชาการ อีกทั้งรัฐยังจะต้องพิจารณาถึงหลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางกฎหมายมหาชนที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อบทบัญญัติของกฎหมายต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น อาทิ หลักการจัดบริการสาธารณะ หลักนิติรัฐ หลักความชอบด้วยกฎหมาย หลักความเสมอภาค เป็นต้น หรือแม้กระทั่งการพิจารณาถึงนิติวิธีของระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ระบบประมวลกฎหมาย หรือ Civil law system ก็จะต้องนำมาพิจารณาประกอบเพื่อให้การตีความและการบังคับใช้กฎหมายของภาครัฐในเรื่องการอุดมศึกษานั้นมีความชัดเจน มีเป้าประสงค์ของผลสัมฤทธิ์ทางกฎหมายไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งแม้จะมีบทบัญญัติของการอุดมศึกษาต่างหาก แต่ก็ยังต้องอาศัยการบูรณาการบทบัญญัติของกฎหมายอย่างน้อย 3 ฉบับดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและประเทศชาติเป็นสำคัญ

ข้อพิจารณาบางประการในการส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษกับภารกิจพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา)

การเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษนั้นนับว่าเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่งในการช่วยพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศชาติ ซึ่งในปัจจุบันนี้ข้อจำกัดในการศึกษาเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษไม่จำเป็นต้องเรียนรู้เฉพาะที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตรเท่านั้น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งความรู้ต่างๆรอบตัว ในฐานะที่ฝ่ายกิจการนักศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่นับว่ามีความสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาในทุกด้านเพื่อเติมเต็มและตั้งศักยภาพของนักศึกษาให้มีความเพียบพร้อมและแข็งแกร่งมากพอที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตการทำงานในอนาคต ดังที่ ศาสตราจารย์ ดร.สำเนา ขจรศิลป์ (2538)¹⁹ ให้นิยามของขอบข่ายงานกิจการนักศึกษาไว้ ประการด้วยกัน คือ 1) การสรรหา การคัดเลือกและการรับสมัครนักศึกษา (Admissions) โดยเฉพาะโครงการพิเศษบางโครงการ 2) การจัดปฐมนิเทศให้นักศึกษาใหม่ 3) ระเบียบนักศึกษา 4) บริการหอพักและอาหาร 5) บริการอนามัย 6) กิจกรรมนักศึกษา 7) บริการสอนซ่อมเสริม 8) ทูตการศึกษา 9) บริการแนะแนว 10) บริการจัดหางาน 11) วินัยนักศึกษา 12) โปรแกรมเพื่อช่วยพัฒนานักศึกษา 13) การวิจัย และการประเมินกิจการนักศึกษา 14) ศิษย์เก่าสัมพันธ์ 15) บริการนักศึกษาต่างชาติ 16) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ักศึกษาในด้านอื่นๆ และ 17) การจัดกิจกรรมหรือการดำเนินการด้านอื่นๆ

¹⁹ สำเนา ขจรศิลป์, “มติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: การพัฒนานักศึกษา,” 2538, <http://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2555/101816/chapter2.pdf>, สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2566.

จากขอบข่ายงานดังกล่าว จะเห็นได้ว่าภารกิจงานพัฒนานักศึกษา ครอบคลุมถึงภารกิจด้านบริการสอนซ่อมเสริม แต่อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าฝ่ายกิจการงานพัฒนานักศึกษาของสถาบันการศึกษาในประเทศไทยมีการดำเนินงานในภารกิจด้านนี้ค่อนข้างน้อย และยังไม่โดดเด่นเท่าที่ควร ดังนั้นการส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษให้ครบทั้งสี่ทักษะ (ฟัง พูด อ่าน และ เขียน) จึงควรให้เป็นส่วนหนึ่งของภารกิจงานพัฒนานักศึกษาในรูปแบบของการบริการสอนซ่อมเสริม โดยที่ไม่จำเป็นต้องสอนซ่อมเสริมภายในห้องเรียนเท่านั้น ฝ่ายกิจการนักศึกษาสามารถจัดให้อยู่ในรูปแบบอื่นๆ ได้ เช่น การจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดโครงการค่ายภาษาอังกฤษ เป็นต้น

ข้อพิจารณาบางประการในภารกิจงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ของสถาบันอุดมศึกษาจากมุมมองทางกฎหมายมหาชน

ภารกิจงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีเป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาที่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 บัญญัติไว้ ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เพื่อประโยชน์ของผู้เรียน และประเทศชาติในที่สุดแต่ก็มีข้อสังเกตบางประการดังนี้

1. ภารกิจงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีแม้ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดๆ บัญญัติไว้โดยตรงว่าให้มี หรือก่อให้เกิดภารกิจนี้ขึ้นโดยตรง แต่หากพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมายเหล่านั้นแล้ว อาทิ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หรือพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ภารกิจงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีสามารถเป็นช่องทางต่างๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ด้านต่างๆ ของผู้เรียนเพื่อให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้นอกเหนือไปจากการเรียนรู้ทางวิชาการเฉพาะในแต่ละศาสตร์

2. ภารกิจงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีเป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภท

3. ภารกิจงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรี ต้องเป็นช่องทางหนึ่งในการส่งเสริม สนับสนุนการเพิ่มทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกฎหมายบัญญัติ

4. ปัจจุบันการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาถูกบังคับให้อยู่ในรูปแบบของหลักสูตรที่ออกแบบให้เหมาะสมกับศาสตร์เฉพาะต่างๆ ของสถาบันอุดมศึกษา แต่โดยหลักภารกิจงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีไม่ถูกระบุไว้ในหลักสูตร เว้นแต่เป็นรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education หรือ Gen Ed หรือ GE) หมายถึงรายวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ “รู้รอบ” มีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต เท่าทันการ

เปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา

5. การปฏิบัติงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรี อาจแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ กล่าวคือ งานพัฒนานักศึกษา แฝงในหลักสูตร (กิจกรรมในหลักสูตร) และงานพัฒนานักศึกษา คู่ขนานหลักสูตร (กิจกรรมเสริมหลักสูตร)

6. การตีความบทบัญญัติของกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรี โดยกฎหมายใช้คำกว้างเพื่อผลประโยชน์มหาชน ทั้งในการตีความที่เป็นคุณแก่การอุดมศึกษา การเพิ่ม พัฒนาทักษะด้านต่างๆ ดังนั้นการเพิ่มและพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ จึงถือได้ว่าเป็นภารกิจหนึ่งที่แฝงอยู่กับการกิจด้านวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา

7. ด้านการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภารกิจงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษาทุกสถาบัน และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องถูกบังคับด้วย บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และการอุดมศึกษา รวมไปถึงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี รวมถึงพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และแผนต่างๆ ที่มีสภาพเช่นเดียวกับกฎหมาย อาทิ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนการอุดมศึกษา ฯลฯ ดังนั้นการตีความการบังคับใช้กฎหมายต่างๆ จะต้องอาศัยหลักการของประโยชน์มหาชน และการบูรณาการ บทบัญญัติของกฎหมายเข้ามาพิจารณาร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดของพลเมืองผู้เป็นกำลังของประเทศ และประโยชน์ของประเทศ

ความสำคัญของการส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษกับภารกิจงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา

ด้วยสภาวะการณ์ของโลกในปัจจุบันที่มีการปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเฉพาะศาสตร์นั้นยังคงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐ โดยสถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาการของศาสตร์นั้นๆ ต้องพัฒนาให้ทันต่อสภาพการณ์ดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ดังที่ได้กล่าวมาภารกิจงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะความเป็นผู้เรียนที่มีคุณภาพมากขึ้น ความยืดหยุ่นของภารกิจงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ระดับปริญญาตรีเป็นสิ่งสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ เพื่อกำหนดแนวทาง วิธีการ ที่สามารถให้แนวทางการบริหารกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ได้คู่ขนานไปกับเส้นทางทางวิชาการ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสำเร็จด้วยการบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายดังที่ได้กล่าวไว้

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เป็นทักษะที่ควรมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและกล้าที่ใช้ภาษาอังกฤษ ในการสื่อสารกับชาวต่างชาติในบริบทต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ และเชี่ยวชาญ เนื่องจากในปัจจุบันนี้หลักสูตรของภาควิชาศึกษาทั่วไปได้มีการปรับเปลี่ยนและลดจำนวนของหน่วยกิตและรายวิชาลง จึงทำให้รายวิชาภาษาอังกฤษจากที่

มีให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนมีเพียง 3-4 รายวิชา ซึ่งไม่เพียงพอและขาดความต่อเนื่อง ดังนั้นหน่วยงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ซึ่งเป็นหน่วยงานสนับสนุนจึงมีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงในการสร้างความต่อเนื่องในการพัฒนาและส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษ โดยอยู่ในรูปแบบของการจัดกิจกรรมหรือโครงการให้กับนักศึกษาเพราะหากมีทักษะแต่ไม่มีการใช้อย่างต่อเนื่องทักษะที่มีนั้นก็สลายหายไปได้เช่นกัน

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเป็นการต้ออย่างยิ่งหากหน่วยงานด้านงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) ในระดับปริญญาตรี จะได้มีการพิจารณาทบทวนแผนงานประจำที่ทำอยู่อีกครั้งว่ามีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย และในแผนงานนั้นได้มีการทำงานที่ครอบคลุมงานในการพัฒนานักศึกษาหรือไม่ มีส่วนงานใดภายในความรับผิดชอบที่ยังไม่ปรากฏในแผนงานของหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบในการอุดมศึกษา ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ของรัฐในฐานะผู้ให้บริการสาธารณะ และนักศึกษาในฐานะผู้มี และผู้ใช้สิทธิมหาชน

ดังนั้น รัฐ หน่วยงานของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาทุกประเภท รวมถึงผู้เรียนต้องตระหนักถึงวัตถุประสงค์หลักของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และการอุดมศึกษา การใช้ การตีความกฎหมายในบทบัญญัติต่างๆ จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่มหาชนและรัฐ ที่พึงจะได้รับเพื่อที่จะพัฒนาประชากรซึ่งเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศให้เกิดความเจริญ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ช่องทางของภารกิจงานพัฒนานักศึกษา (กิจการนักศึกษา) เป็นช่องทางอีกช่องทางหนึ่งในการทำให้บทบัญญัติของกฎหมายนั้นบรรลุวัตถุประสงค์และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของมหาชนและประเทศชาติเป็นที่ตั้ง

บรรณานุกรม

- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. *หลักการพื้นฐานกฎหมายมหาชน*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2566.
- บุญชนก ธรรมวงศา. “21st Century skills.” 2018.
<https://thepotential.org/knowledge/4cs-for-21st-century-learning/>.
สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2566.
- ภคภรณ์ ก่อเกิด, ธิดาวลัย อุ่นกอง, สมบัติ นพรัค และ นันทิมา นาคาพงศ์. “ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานกิจการนศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ.” *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา* 9, ฉ.1. (มกราคม-มิถุนายน 2564): 1-14.
- รมย์ธรรมา ญัฐธัญอดิรุจ. “การบริหารกิจการนศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21.” *วารสารการบริหารการศีกษา มหาวิทยาลัย 10*, ฉ.2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2562): 11-23.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. *หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม*. กรุงเทพฯ: อ่านกฎหมาย, 2555.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. *คำสอนว่าด้วยรัฐและหลักกฎหมายมหาชน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อ่านกฎหมาย, 2564.
- ศูนย์เรียนรู้ มหาวิทยาลัยรังสิต. *คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตาม TQF ที่ สกอ. กำหนด*. ม.ป.ท.: มหาวิทยาลัยรังสิต, 2566.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด, 2560.
- สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศีกษาธิการ. *คู่มือการปฏิบัติงานกิจการนศึกษาของสถาบันราชภัฏ*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2542.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. “*มิติใหม่ของกิจการนศึกษา 2: การพัฒนานักศึกษา*.” 2538.
<http://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2555/101816/chapter2.pdf>. สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2566.
- สมยศ เชื้อไทย. *ความรู้กฎหมายทั่วไป คำอธิบายวิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 26. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2562.
- สมยศ เชื้อไทย. *หลักกฎหมายมหาชนเบื้องต้น (Principle to Public Law)*. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2565.
- อิสริยะ ไพรีพ่ายฤทธิ์. “*การสัมภาษณ์อธิการจุฬาฯ อะไรคือเหตุผลที่ต้องเรียนจุฬา ในวันที่เรียนจากที่ไหนก็ได้*.” 2565. <https://brandinside.asia/chula-president-bandhit-interview/>. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2566.

- Chulalongkorn University. “Rankings. *THE - Times Higher Education*.” 2023. <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/chulalongkorn-university>. accessed October 7, 2023.
- EF English Proficiency Index. “*The world’s largest ranking of countries and regions by English skills*.” 2022. <https://www.ef.co.th/epi/>. accessed August 27, 2023.
- J.M., Green, and R., Oxford. “A Closer look at learning strategies proficiency and gender.” *Journal TESOL Quarterly* 29, No.2 (September 1995): 262.
- Low Janice. “*A journey well-spent in the Spaces Between Office of Student Affairs, National University of Singapore*.” 2023, <https://nus.edu.sg/osa/stories/details/Index/a-journey-well-spent-in-the-spaces-between>, accessed July 15, 2023.
- Nordquist, R. “*ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง (ELF)*.” 2023. <https://th.eferrit.com/ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง>. accessed October 17, 2023.
- QS University Rankings: Asia 2019. “*QS Asia University Rankings. National University of Singapore*. 2023.” <https://www.topuniversities.com/university-rankings/asian-university-rankings/2019>. accessed September 26, 2023.
- R., E., Schütz. “*Stephen Krashen’s Theory of Second Language Acquisition*.” <https://apps.esc1.net/ProfessionalDevelopment/uploads/WKDocs/58121/2.%20Stephen%20Krashen.pdf>. accessed October 9, 2023.
- R. L., Oxford. *Language learning strategies: What every teacher should know*, New York: Newbury House Harper & Row, 1990.
- Harvard College. “*The President and Fellows of Harvard College*.” Academics. Harvard University. 2023. <https://www.harvard.edu/academics/>. accessed July 15, 2023.
- UTQ online e-Training Course. “*แนวคิดและหลักการจัดการเรียนรู้อังกฤษเพื่อการสื่อสารระดับประถม*.” https://avs.kku.ac.th/OER-KKU/101/UTQ-2108/unit1/download/UTQ-2108_1_PDF.pdf. accessed October 14, 2023.